

Heiðruðu fulltrúar á kirkjubingi –**Biskup Íslands, góðir gestir.**

Það er mikil ánægja fyrir mig að fá tækifæri til að ávarpa kirkjubing og vera hér með ykkur við setningu þess.

Nú er tæpt hálf tveggja ár síðan ég settist í stól innanríkisráðherra og tók þar með við kirkjumálum í stjórnarráðinu. Ég hef á þessum tíma átt góð, upplýsandi og uppbyggileg samskipti við fulltrúa þjóðkirkjunnar og vænti áframhaldandi góðs samstarfs um mikilvæg mál fyrir íslenskt samfélag.

Við sem hér erum – fulltrúar ríkisvalds og fulltrúar kirkjunnar – eigum samleið á svo mörgum sviðum. Þess vegna er mikilvægt að við vinnum vel saman til að virkja samtakamátt þjóðarinnar – byggja upp traust, velvilja og von. Þar gegnir kristin trú og kærleiksboðskapur kirkjunnar miklu hlutverki og getur verið ljós í því myrkri sem mætt hefur of mörgum í okkar annars góða samfélagi.

Kæru þingfulltrúar.

Þær breytingar sem við höfum öll upplifað á undanförunum árum – hafa tekið sinn toll. Sóknin hefur þurft að víkja fyrir vörninni hjá of mörgum einstaklingum og það sama er að segja um þjóðfélagið allt – sem þurft hefur að skilgreina flestar forsendur og forgangsröðun uppá nýtt.

En þó við vitum og séum reglulega minnt á það að mótvindurinn sé ekki frá – þá stefnum við á betri tíma og þangað stefnum við meðal annars með trúna að vopni.

Nokkur umræða hefur verið í samfélaginu á liðnum misserum um gildi og hlutverk kristinnar trúar. Það er ekkert nema eðlilegt að við sem samfélag skiptumst á skoðunum um slík grunn-gildi – en sum sveitarfélög og sumir stjórnálamenn hafa talið það forgangsverkefni á þeim tímum sem við nú lifum – að finna leiðir til að færa trúna, boðskap hennar og áherslur eins langt frá æsku þessa lands og mögulegt er. Á tímum þar sem eðlilega er mikið rætt um víðsýni, umburðarlyndi og fjölbreytni er þannig markvisst unnið að því að halda öllu sem skilgreina má sem trúarlegt frá skólabörnum.

Ég er ekki sammála þeirri stefnu og það segi ég ekki bara sem stjórnálamamaður – heldur miklu frekar sem móðir tveggja barna á grunnskólaaldri. Á sama tíma og börnin okkar kynnast flestu ef ekki öllu sem gerist í samfélaginu; heimsækja reglulega á vegum skólans fyrirtæki, stofnanir og félagasamtök, fá í heimsókn boðbera ólíkra sjónarmiða í skólana sína, að því ógleymdu að dvelja flest óáreitt langdvölum í netheimum – er Gídeonfélagið hins vegar sett á bannlista samhliða því sem af alvöru er rætt um að heimsóknir barna í kirkjur landsins, einstaka Faðir vor eða jólasálmar geti skaðað æsku þessa lands. Á ögurstundum í lífi þessarar þjóðar getur það varla verið forgangsmál að forða börnunum okkar frá boðskap um kristni og kærleika – enda hlýtur skólastarf nútímans að eiga að einkennast af fjölbreytni, vali og trú á því að einstaklingarnir sjálfir fái með fræðslu og upplýsingu tækifæri til að móta sínar lífsskoðanir, trú og sannfæringu.

Það er oft talað um að eiga sér barnatrú. Sú trú er að mínu mati mikilvægari en flest annað. Þannig má aldrei vanmeta þær minningar og tilfinningarnar sem tengjast því að eiga trú sem barn og eiga að fylgja okkur alla ævi. Kærleikurinn er kjarninn í kristinni trú og með kærleikann að leiðarljósi stígum við mörg skref í átt að betra samfélagi.

Kæru þingfulltrúar.

Mig langar að nota þetta tækifæri til að segja ykkur örstutt frá því þegar ég sem ung kona átti þess kost, ásamt vinahópi mínum, að eiga stund með sr. Sigurbirni Einarssyni biskup og ræða við hann um sýn hans og sjónarmið. Ég hafði auðvitað alist upp við það sem barn að hlýða með athygli á orð hans, ljóð og ræður og á okkur krakkana var iðullega sussað þegar Sigurbjörn talaði til þjóðarinnar í gegnum útvarp eða sjónvarp þess tíma.

Í Skálholti fyrir um það bil 15 árum nutum við nokkur þess að eiga við hann upplýsandi samtal. Hann kom til fundar við okkur ásamt eiginkonu sinni og gaf sér góðan tíma til að ræða málin. Ein úr hópnum spurði í lokin hvort hann gæti í stuttu máli sagt okkur hvað Guð væri fyrir honum. Hann svaraði að bragði: Guð er allt hið góða sem birtist í gjörðum Jesú Krists. Svo einfalt og svo skýrt. Þessi kjarnyrta lýsing hans hafði áhrif á okkur öll og þegar við hjónin eignuðumst yngri dóttur okkar færði þessi vinkona okkur sérhannað koddaver þar sem þessi orð sr. Sigurbjörns voru letruð á.

Þessi stutta tilvitnun segir svo margt. Ég hjó sérstaklega eftir því að hann talaði um gjörðir frelsarans en ekki orð. Það færir okkur aftur að umræðunni um kærleikann og setur um leið ákveðna ábyrgð á herðar okkar sem okkur er ætlað að axla. Líf okkar á að vera vitnisburður um kærleika. Að við sýnum góðvild og kærleika í verki.

Það er á þessum grunni sem við treystum kirkjunni fyrir okkar stærstu stundum í lífinu. Ég þarf auðvitað ekki að segja ykkur að kirkjustarf snýst ekki um hús eða byggingar, heldur fólkíð sem hana sækir. Á þeim grundvelli þarf kirkjan að verða aukinn hluti af okkar daglega lífi, og þá ekki bara á stóru stundunum. Kirkjan á Íslandi hefur stigið stór skref í því að bjóða alla velkomna og þannig sett kærleikann í öndvegi. Hún hefur mikilvægu hlutverki að gegna í samfélaginu og mig langar til að biðja ykkur sem hér sitjið um að gleyma því aldrei. Ég veit að reglulega hittast leiðtogar kristinna trúfélaga á Íslandi til að biðja fyrir landi og þjóð og af því er gott að vita. Það gefur okkur sem störfum í stjórnmálum aukinn styrk en umfram allt þá gefur það þjóðinni einnig aukinn styrk.

Kæru þingfulltrúar.

Undanfarið hafa komið til mín mætir einstaklingar, bæði frá kirkjunni og einstaka sóknum, til að ræða um sóknargjöldin og gert mér rækilega grein fyrir skerðingum á þeim umfram aðrar stofnanir. Þessi ríkisstjórn ber ekki ábyrgð á þeim aðgerðum – því ójafnræði í niðurskurði – en það er engu að síður vilji minn að nota komandi misseri til að ná sátt við þjóðkirkjuna og önnur trúfélög um þau mál.

Það er ekki sanngjarnt að gera þá kröfu til núverandi ríkisstjórnar að hún leiðrétti þessa umframskerðingu í einu skrefi og það strax. Við þurfum öll sem hér erum að skilja þá erfiðu stöðu sem enn er til staðar í fjármálum ríkisins. Eins og áður hefur verið greint frá má gera ráð fyrir því að ríkissjóður verði rekinn með um 30 milljarða króna halla á þessu ári. Það er sú staða sem blasir við nýrri ríkisstjórn en við stefnum hins vegar á hallalaus fjárlög á næsta ári og frá því mikilvæga markmiði verður ekki hvikað.

Eins og gert er ráð fyrir í fjárlagafrumvarpi næsta árs munu sóknargjöldin hækka um rúmar 65 milljónir króna á næsta ári umfram verðlag. Það er ekki sjálfgefið í núverandi árferði en við fjármálaráðherra komumst að þeirri niðurstöðu að leggja þetta til. Þetta er mikilvægt fyrsta skref og eins og ég sagði vil ég gjarnan að við stöndum upp frá þessu verkefni á næstu misserum sátt við þá niðurstöðu sem þá liggur fyrir.

Kæru þingfulltrúar.

Ég átti góðan fund með Biskupi Íslands á mínum fyrstu dögum sem ráðherra í sumar. Á fundinum gerði biskup mér grein fyrir fjárhagslegum málum þjóðkirkjunnar og afhenti mér minnisblað kirkjuráðs um þau mál. Í framhaldi af þeim fundi ákvað ég að skipa starfshóp sem fjalla á um fjárhagsleg samskipti ríkis og kirkju.

Það er mér sönn ánægja að tilkynna hér í dag að ég hef beðið Sigríði Önnu Þórðardóttur, fv. ráðherra, að leiða þann starfshóp. Ég treysti henni einstaklega vel til að komast að góðri, sanngjarnri og uppbyggilegri niðurstöðu um framtíðarfyrirkomulag þessara samskipta – og treysti því að þið í þessum hópi gerið það einnig.

Vinna hópsins verður í meginatriðum tvíþætt. Annars vegar byggist hún á endurskoðunarákvæði í 4. gr. kirkjujarðasamkomulagsins svokallaða og hins vegar á lögum um sóknargjöld. Þetta er mikilvægur starfshópur og ég bind miklar vonir við að í framhaldi af vinnu hans náum við að móta stefnu til framtíðar sem tryggir sjálfbærni í fjármálum kirkjunnar.

Ég vil í þessu samhengi víkja stuttlega að viðræðum sem stóðu nýlega yfir við Prestafélagið um nýja gjaldskrá fyrir aukaverk presta. Ég veit að ekki voru allir í sáttir við niðurstöðu mína í því máli, en ég var ekki tilbúin til að fallast á tillögu presta um mikla hækkun á gjaldskránni, þó svo að ég skilji þau sjónarmið sem þar komu fram og rökstuðninginn fyrir þeim. Ég hef þó í framhaldinu óskað eftir viðræðum um breytt fyrirkomulag, enda tel ég ekki eðlilegt að ráðherra ákveði slíka gjaldskrá. Í mínum huga kemur til greina að afnema lögin sem um þetta gilda, enda hefur margt breyst frá því að þau voru samþykkt fyrir rúmum 80 árum. Ég veit að þetta er til umræðu hér á þessu þingi núna um helgina og ég vonast til þess að við komumst að farsælli niðurstöðu um þau mál.

Kæru þingfulltrúar.

Þrátt fyrir að undanfarin ár hafi um margt verið umbrotatími í starfi íslenskrar kirkju – hefur kirkjan sýnt kærleikann í verki með ýmsum hætti. Fyrst og fremst hefur það verið gert með því að viðurkenna ákveðinn fortíðarvanda og þá þætti í kirkjustarfi sem betur hafa mátt fara til framtíðar.

Samhliða því hefur kirkjan lagt sig fram um aukinn skilning, umburðarlyndi og virðingu fyrir því að samfélag okkar tekur stöðugum breytingum sem mikilvægt er að fylgja – þrátt fyrir að grunnildi kristinnar trúar séu óbreytt. Kirkjan steig einnig stórt skref sem afdráttarlaus þátttakandi í brýnustu úrlausnarefnum þjóðarbúsins með því að hefja söfnun fyrir tækjakaupum á Landspítalann og fyrir það er þjóðin þakklát. Og risaskref var svo stigið í átt til aukins jafnréttis kynjanna innan kirkjunnar og í samfélaginu almennt með þegar kirkjan valdi sér konu sem biskup – fyrir það eigum við öll að vera þakklát.

Ég vil að lokum hvetja okkur öll til að muna það alltaf að við erum að þjóna fólkinu í landinu. Við erum að leggja grunn að betra samfélagi og á þeirri vegferð megum við aldrei víkja frá gildum okkar.

Kirkjan á Íslandi hefur tækifæri til að byggja enn frekar á þeim sterka grunni sem hún hefur þegar reist í þjóðarsálinni. Sá grunnur er ekki reistur á sambandi ríkis og kirkju heldur á sambandi kirkjunnar við þjóðina. Sambandi kirkjunnar við kærleikann – það sem æðra er og betra og ekki síst sambandi kirkjunnar við þá sátt, samstöðu og samtakamátt sem á og verður að ríkja í okkar góða samfélagi.

Ég hvet kirkjuna til að gera allt sem í hennar valdi stendur til að eiga áfram öfluga samleið með íslenskri þjóð og langar að enda þá hvatningu mína til ykkar – með upphafsorðum ljóðs sem ég hef miklar mætur á eftir sr. Sigurbjörn Einarsson biskup:

Fræ í frosti sefur

fönninn ei grandar því.

Drottins vald á vori

vekur það upp á ný.

Kærar þakkir